

Szerkesztőségi iroda:  
Nagybecskerek, Zápolya-u. 1.,  
ahová a lap szellemi részét illető  
minden közlemény intézendő.

**Kiadóhivatal:**

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája  
Nagybecskerek, Zápolya-u. 1.  
ahová a hirdetések, az előfizet-  
ések és a lap szétküldésére  
vonatkozó felszólalások inté-  
zendők.

Telefon-szám 21.

# TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.  
Főszerkesztő: Dr. BRÁJNER LAJOS.

**Előfizetési árak:**

Egész évre ——— 24 K.  
Félévre ——— 12 K.  
Negyedévre ——— 6 K.  
Egy hóra ——— 2 K.  
— Egyes szám ára 8 fillér. |

**Hirdetések**

a kiadóhivatalban fogadlat-  
nak el. Azonkívül az összes  
hirdetési irodákban.

Megjelenik vasár- és ünne-  
pnapok kivételével mindennap  
délután 5 órakor. ■■■■■

Nagybecskerek, 1912.

XLI. évfolyam 112. szám.

Péntek, május 17.

## A béke eshetőségei.

— Politikai munkatársunktól. —  
Budapest, május 17.

A miniszterelnök és a Justh-párt  
közti béketárgyalások félbeszakadtak,  
mert a harcos ellenzék ez alkalommal  
sem fogadta el Lukács választójogi ter-  
vezetét. Az országgyűlés ismét megnyílik,  
de kétséges, hogy fog-e dolgozhatni, mert  
a véderőjavaslat marad tovább is napi-  
renden s azzal szemben Justhék régi tak-  
tikájukhoz készülnek visszatérni. A poli-  
tikai szemhatáron tehát újra Magyar-  
ország szégyene és botránya, a technikai  
obstrukció fenyegetődik s a béke ügye  
látszólag véglegesen elbukott.

De csak látszat; ez nem lehet így;  
nem szabad így lennie. Bármily nagy és  
kellemetlen meglepetés érte is a politikai  
világot a második békekísérlet meghiu-  
sultával, általában nem adnak még föl  
minden reményt. Oly nagy minden párt-  
ban és az egész közvéleményben a parla-  
menti rend és a béke vágya, hogy az nem  
maradhat kielégítetlenül. A minden párt  
közé bele kell érteni Justhékát is. Nem  
akarjuk a vezért szembe állítani pártjá-  
val, de a köztudatban az a meggyőződés  
él, hogy a megegyezésnek első sorban  
a Justh Gyula indokolatlan makacssága  
áll az útjában. A tárgyalások folyamán  
az alelnökök jóval több higgadságot és  
békés hajlandóságot tanúsítottak, mint ő  
és kétségtelen, hogy ha Justh rálépne a  
kompromisszum hidjára, pártja nem for-  
dulna ellene, hanem örömmel követné.  
Vajjon egyáltalában nincs határa az ő  
szuverén hajlíthatatlanságának? Vajjon  
mindvégig szembeszegülhet-e az egész  
nemzeti közvéleménnyel? Vajjon elvisel-  
heti-e a parlamenti anarchiáért való rop-  
pant felelősséget?

A Justh-pártra való vonatkozásában  
sem kilátástalan tehát a helyzet. De pozi-  
tív erőssége a kompromisszum ügyének  
a miniszterelnök személye. Bámulatos az  
a fáradhatatlanság, kitartás és végtelen  
előzékenység, amivel Lukács a béke  
művén dolgozik. Első ízben is maga ke-  
reste föl javaslatával az obstruálók ki-  
csiny csoportját s hogy akkor célt nem  
ért és fölhívására sem terjesztették elő  
a maguk konkrét tervezetét, ismét a mi-  
niszterelnök keresett új alapot a béketár-  
gyalások számára. Nem kis mértékben  
visszás pedig, hogy a miniszterelnök, egy  
hatalmas többség vezére, keresi újabb és  
újabb kísérletek útján egy harmincyole-  
főnyi kis párttal a megegyezést. Az meg-  
éppen fonák dolog ám, hogy ez a törpe  
kisebbség egymásután utasítja vissza a  
kormányelnök javaslatait, hogy neki ez  
sem jó, az sem jó. Ez talán még sincs

rendjén s nem tarthat így a végletekig!  
Itt tűnik ki, hogy mennyire igaz volt  
Lukácsnak, amikor arra szólította föl  
Justhékát, hogy ők álljanak elő a maguk  
határozott formába öntött és kidolgozott  
javaslatával, mert azt már csakugyan  
nem kívánhatják, hogy Lukács iparkod-  
jék véget nem érő próbálkozásokkal el-  
találni a szájuk ízét. Mért nem tettek ele-  
get a nagyon természetes és páratlanul  
előzékeny felhívásnak? Hát azt higgyük  
róluk, hogy maguk sincsenek tisztában a  
saját akaratukkal? Hogy nincs érett vá-  
lasztójogi programjuk?

Ha van, nagyon is itt az ideje, hogy  
megismertessék vele a világot s minde-  
nekelőtt a miniszterelnököt, akinek már  
puszta udvariasságból is viszonzniok  
illenek a rendkívüli konciliáns magatar-  
tását. De politikai hitelük is azt követeli,  
hogy fejtsek ki immár teljesen és világo-  
san, hogy miként vélik a leghelyesebben  
megoldhatónak azt a kérdést, amely  
egész programjuknak legsarkalatosabb  
pontja, amelynek a kisürgetése, sőt ki-  
erőszakolása érdekében megakasztották  
a törvényhozás rendes működését. Hát  
ha olyan nagyon akarják a választójogi  
reformot, mondják meg végre azt is,  
hogy miképpen akarják és képzelik a  
radikális álláspontot összeegyeztethető-  
nek a legfontosabb magyar nemzeti ér-  
dekkel. Ezen a ponton akadt meg az egész  
helyzet s a kibontakozásnak az a legter-  
mészetesebb módja, ha Justhék kimeri-  
tően előadják végre a nagy reformra vo-  
natkozó nézeteiket.

Ez elől már nem zárkozhatnak el  
tovább, a közvélemény hatalmas nyom-  
másának engedniök kell s ha mégsem  
teszik és meghiusítják egy végtelenül  
böles, higgadt és jóakaratu államférfi-  
nak minden békeigyekezetét és tovább  
is okai lesznek a magyar közélet szégyen-  
letes züllésének: minden felelősség őket  
terheli.

### Gyertyámos község szegedi konviktusának ünnepe.

Házavatás. — Dr. Dellimanics Lajos fő-  
ispán Szegeden.

— május 17.

Szép ünnepély volt szerdán este  
Szegeden. Ez alkalommal avatták föl  
ugyanis egy Szegeden létesített régi to-  
rontáli kulturintézménynek: Gyertyámos  
község konviktusának új házát s az ün-  
nepélyen részt vett dr. Dellimanics  
Lajos főispán is. Az ünnepélyen megje-  
lent nagy közönség meleg ovációban ré-  
szesítette Torontálvármegye főispánját,  
Röser Ádámot, az intézet alapítóját és a  
derék gyertyámosiakat, akik ezt a szép  
kulturintézményt nemes lelkesedéssel lé-  
tesítették s egyre virágzóbbá növelték.

Az ünnepélyről a következő tudósi-  
tásunk számol be részletesen:

Huszonkét évvel ezelőtt szerény ke-  
retben nyílt meg Szegeden az első gyer-  
tyámosi konviktus, diésérvén magyarosító  
érzékét a derék torontáli községnek s  
nagy alkotóerejét és hazaszeretetét egy  
gyertyámosi embernek, akinek lelkesedé-  
sénél csak tettereje és kitartása volt na-  
gyobb. Röser Ádám volt e providen-  
ciális férfi, aki, mert a sors saját gyer-  
mekeitől megfosztott, elhatározta, hogy  
minden emberi érzését és szeretetét má-  
sok gyermekeinek magyaros irányban  
való kiképzésére fogja szentelni. Az  
elhatározást tett követte, hosszú, kitartó  
munka s a szükséges összegnek sok ki-  
lincseléssel való előteremtése. Az ige tes-  
tet öltvén, megnyílt az első magyarosító  
konviktus Szegeden, a magyarság em-  
poriumában, amely e nemből sok ideig  
nemcsak első, hanem egyetlen volt az  
egész országban. Hatvan növendéket fo-  
gadott először magába, majd nyolevanat,  
százat s a fejlődés folyamán mindtöbbet,  
ugy, hogy ma már 160 növendéke van e  
jól megalapozott konviktusnak, mely  
azóta rajokat is eresztett ki magából.

De nemcsak számban gyarapodott  
ez az intézet, hanem az idők folyamán  
fejlődött, tökéletesedett és a Kálvária-  
utca 10. szám alatt gyönyörű s a hi-  
giénikus követelményeknek mindenben  
megfelelő diszes épületet is nyert ez év-  
ben, mely tágas szép udvarával és cél-  
szerű berendezésével azóta a konviktusok  
mintaképe is lett.

Uj épületének felavató házi ünne-  
pélye volt szerdán este diszes közönség  
jelenlétében. Ott voltak Dellimanics  
Lajos dr. torontáli főispán, Röser  
Ádám, a konviktus elnöke, Tullics  
György esenei főszolgabíró, Várhelyi  
József c. kanonok, Tordai Imre ki-  
rályi tanácsos, a felsőipariskola igazga-  
tója, Homor István, Kárpáti Ká-  
roly dr. középiskolai, Tóth József felső-  
kereskedelmi iskolai, Galler Kristóf ké-  
pezdei igazgatók, Biró Benő h. főmér-  
nök, Römer Péter, Striegl F. Józ-  
sef, Lippay György dr. konviktusi  
igazgatók. Gyertyámos község 10 tagu  
küldöttsége Gesztessy László jegyző  
vezetésével stb.

A gondnokság a vendégeket magya-  
ros vacsorával fogadta, amely halpapi-  
kással kezdődött.

A pecsenyénél megkezdődtek a fel-  
köszöntők, melyeknek sorát Homor  
István, a főreáliskola igazgatója nyitotta  
meg. Klasszikusan szép beszédében a ház-  
avatásról elmélkedvén, köszöntötte az in-  
tézet alapítóját, Röser Ádámot. Utána  
Varga Gábor dr., az intézet jelenlegi  
igazgatója, a gondnokság és a növendé-  
kek nevében üdvözölte Dellimanics  
Lajos dr. torontáli főispánt, a konviktus  
védnökét, mint aki rövid időn belül már  
másodszer tisztelte meg látogatásával az  
intézetet. Erre Dellimanics Lajos  
dr. főispán Varga Gábort emelte ki szép  
szavakban. Knopf Jakab a gondnokság  
nevében halálával emlékezett meg a sze-  
gedi igazgatókról és tanárokról, kik ügy-  
buzgalmukkal, érdeklődésükkel nagyban  
előmozdították az intézet felvirágzását.  
Striegl F. József beszédében Gyertyá-  
mos község lakosságát és azok jelenlevő  
képviselőit apostrofálta. Utána Lip-  
pay György dr. az intézet első igazga-  
tójáról, Kratochvill Péterről szolt  
lelkes szavakban, mint aki gyakorlati ér-  
zékével diadalra vitte azt az eszmét,  
amelyet a gyertyámosiak s élükön első  
sorban Röser Ádám plántált.

A társaság mindvégig lelkes hangu-  
latban ünnepelt együtt a késő esti órákig.

## HIREK.

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügy-miniszter dr. Bodoky Zoltán zilahi kir. törvényszéki joggyakornokot a nagy-kikindai kir. törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

— **Áthelyezés.** A m. kir. igazságügy-miniszter dr. Nagy Miklós nagykikindai kir. törvényszéki jegyzőt a kalocsai kir. törvényszékhez áthelyezte.

— **Hírek Rohonyi Gyula államtitkár-ról.** A fővárosi lapok azt a hirt közlik, hogy Rohonyi Gyula igazságügy-ministeri államtitkárt, Nagybeeskerek város országgyűlési képviselőjét legközelebb Bosznia és Hercegovina polgári adlatusává nevezik ki. Mint illetékes helyről értesülünk, az ügyben jelenleg még tárgyalások folynak, végleges elhatározás azonban eddig nem történt.

— **Esküvő.** Posner Gyula helybeli szabómester tegnap délután vezette el tárhoz Jung D. itteni polgártársunk leányát Katicát.

— **Uj inarendedély.** A város tanácsa mint iparhatóság szerdán délelőtt tartott ülésén Schwarzenberg Hermanak kávéház, vendéglő és szállodára adta meg a kért iparendedélyt.

— **Az ügyvédi kamara köréből.** A temesvári ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. Milykóvits János ügyvéd Antalvalva székhellyel az ügyvédek lajstromába fölvetetett.

— **Hittanvizsga a főgimnáziumban.** A helybeli főgimnázium VIII. osztályu növendékei ma délelőtt tartották meg hittanvizsgájukat, amelyen Holz Ferenc kerületi esperes mint püspöki biztos elnökölt.

— **Nepomuki szent János.** A róm. kath. egyház tegnap, Áldozó esütörtökön ünnepelte meg Nepomuki Szent Jánosnak az emlékeztét, amely annyiban bír reánk nézve fontossággal, mert Nep. szent János az itteni róm. kath. templom védőszentje. A plébánia-templomban ez alkalmából tegnap délelőtt 10 órakor ünnepi zenésmise volt, melyet Magyary Pál apátplébános celebrált fényes segédlettel, míg a mise előtt Dittel Gusztáv segédlelkész német nyelven mondott alkalmi prédikációt. A délutáni szokásos májusi ájtatosság a felsőkereskedelmi iskola egyházi ének- és zenekarának a közreműködésével folyt le.

— **Ünnepély a zárdában.** A „Miaszonyunk”-ról nevezett iskolánövérnek vezetése alatt álló nagybeeskereki zárdaiskola II. polgári osztályu növendékei tegnap délelőtt szépen sikerült zártkörű házi hangversenyt rendeztek, mely alkalmával Frank I. Mindszenty „Mária méhei” c. költeményét szavalta el hatáson, Fialowszky M., Kováts I., Szüts I., Schwarz I. zongoraszókat adtak elő Benedek E. Csengeynek „Fogoly lengyel”, Weber K. német, Szépfy E. pedig francia költeményt szavalt, végül az egész osztály növendékei nagy tetszés mellett Huszka „A két veréb” című szép és poétikus szerzeményét énekelték el s ezzel az ünnepség véget ért.

— **Negyven évig tanító.** Kiszomborból írják lapunknak: A Délmagyarországi Tanítóegylet törökkanizsai fiókköre f. hó 8-ikán Kiszomborban tartotta ez évi rendes tavaszi közgyűlését, melynek tartalmas tárgysorozatán kívül különös jelentőséget kölcsönzött azon körülmény, hogy a gyűlés keretében ünnepelték nemcsak kartársai, de Kiszombor község egész közönsége, tanítványai, jóbarátai és tisztelői Ökrös József áll. isk. igazgató-tanítót, 40 évi működése alkalmából. A jubileumok megszokott sablonjától eltérő, igazán szívből jövő megnyilatkozása volt ez az ünnepély annak a tiszteletnek, közbeesülésnek és elismerésnek, melyet széleskörű társadalmi tevékenységével és pedagógiai működésével Ökrös rég kivívott magának. A Délvidék legismertebb és legnépszerűbb tanítója ő, aki 40 év óta minden kulturális mozgalomban részt vett, mely a tanító munkásságát igényli.

Uttörője volt sok mozgalomnak és részese annak a küzdelemnek, mely a tanítói munkásság megbecsüléseért folyik még ma is és hogy ebből a küzdelemből Ökrös győztesen került ki, mutatja jubileuma, melyen Kiszombor és a környék intelligenciája, a papság, a gazdakörök, a nép egyszerű gyermekei, régi és jelenlegi tanítványai egy szívvel-lélekkel ünnepelték velünk együtt azt a férfit, aki okos, higgadt modorával, bölcs körültekintéssel irányító, vezető szerepét egy igazi tanítóhoz méltóan töltötte be. Munkásságát elsőnek Grézlo János Torontalvármegye kir. tanfelügyelője méltatta meleg szavakban s mintegy példaképül állítva őt az ifjabb nemzedék elé. Majd Árpás Gyula esperes-plébános ecsetelte az egy célra törekvő munkásságot, melyet az egyház és iskola van hivatva folytatni, kiemelve, hogy Ökrös egész működési ideje alatt úgy ő mint elődei között a legteljesebb összhang uralkodott. Balla János bíró a község nevében köszönte meg az ünnepeltnek a község felvirágztatása körüli érdemeit. Gräbel-dinger Péter kartársai nevében üdvözölte, Hlatky Ágost igazgató pedig a kiszombori tantestület érzelmeit tolmácsolva, bemutatván a díszes emléktárgyak csoportját, melyekkel tisztelői lepték meg a jubilánst. Régi és jelenlegi tanítványai üdvözlése zárta be az ünnepélyt, mely Te Deummal kezdődött. A közgyűlés másik kimagasló mozzanata volt az elnökválasztás, mely példás rendben folyt le. Ugyanis Dragán Tamás lemondott az általa viselt tisztségről, mit a tanítóság mely sajnálattal vett tudomásul, de meghajolva az indokok előtt, melyek lemondásra bírták. Dragán érdemeinek jegyzőkönyvbe iktatásával elfogadták lemondását és egyhangulag Ocskay Miklós józseffalvai áll. isk. igazgató tanítót választották elnöké, aki egész egyéniségével rászolgált erre a bizalomra s aki az egyleti életben eddig is tevékeny részt vett. Az új elnök vezetése alatt folyt tovább a gyűlés, hol is az egyleti ügyek elintézésén kívül napirendre került a fizetésrendezés ügye, továbbá az egységes tankönyvbírálatról értekezett Erdélyi János kiszombori kartárs. Végül az óvónő tartott kiesinyével egy igen sikerült előadást, melynek végeztével közös ebédre gyűlt össze az ünneplő közönség s itt is számos felköszöntőben méltatták a jubiláns érdemeit. Az első felköszöntőt Ocskay Miklós elnök mondotta a királyra. Üdvözlő táviratok az ország minden részéből érkeztek.

— **Köszönet.** Kisfrank János, a nagybeeskereki Apolló Bioskop tulajdonosa 57 K 60 f.-t adott át a Gyermekek-Liga nagybeeskereki bizottságának, mint a május 6-iki gyermeknap előadás teljes bevételét. A bizottság ezuton is köszönetet mond a nemes célu adományért.

— **Zászlószentelő-ünnep Gyertyámon.** Említettük, hogy május hó 26-ikán szentelik föl ünnepiesen Gyertyámon a Gyertyámosi Dalkör zászlóját Rusz Jánosné védnöksége alatt, amely alkalmával egyttal nagy dalosünnepély lesz. Az ünnepély sorrendje a következő:

Az ünnepély előestéjén 8 órakor: Gyülekezés az iskolában; innen lampionokkal, zenekísérettel mellett felvonulás zászlóanyánk tiszteletére adandó szerenáddhoz, hol a Zombolyai Iparos-Dalegylet és a helybeli dalkör a következő énekeket fogják előadni: 1. Wach auf du schöne Träumerin. 2. Serenád. (Zombolyai Iparos-Dalegylet). 3. Gute Nacht. A szerenád után zenekísérettel vissza-vonulás a „Casino”-ba ismerkedési estélyre, ahol a „Zombolyai Iparos-Dalegylet” és a helybeli dalkör több dalt fog előadni.

Május hó 26-ikán: A vendégek ünnepélyes fogadtatása az érkező vonatknál. Reggel 5 órakor Riadó a Gyertyámosi zenekar által. 9 órakor a zászló elhozatala az egylet helyiségéből és pontban fél 10 órakor indulás a zászlóanyára lakásához s onnan a 10 órai ünnepi nagymisére és zászlószenteléshez a róm. kath. templomba. Az ünnepi szent mise alatt a zenei részét szíveségből a Billédi Dalkör szolgáltatja. Mise után a „Himnusz” eléneklése a jelenlévő egyletek által és szögbeverés a templom előtti téren felállított diszatórban; diszmenet a zászlóanyára lakásához és innen a disz-

ebédre. 1 órakor diszbed „Hans Weber” szálloda díszcsarnokában (teríték ára 3 korona). A diszbednél a zenét a Gyertyámosi és egy cigányzenekar szolgáltatja. A diszbednél való részvétel f. hó 20-áig az elnökségnél bejelentendő. Délután 4 órakor népünnepély a vásártéren számárfutás, zsákfutás stb.-vel. Minden századik vendég ajándékba egy zsebórát kap.

Este fél 9 órakor hangverseny lesz a vidéki dalegyletek zászlóinak megkoszoruzásával a Hans Weber-féle szállodában. A hangverseny műsora: 1. Himnusz. Összkar, éneklék az összes dalegyletek. 2. Gyertyámosi Dalkör, karnagy: Ballauer Henrik, Magyar népdalok. 3. Billédi Dalkör, karnagy: Göschy József, Pfeil H.: Mein Himmel auf der Erde. A zászlót megkoszoruzza: Hoffmann Erzs. 4. Csatádi Lenau dalkör, karnagy Riegler Miklós: Doppler Károly: Népdalok. A zászlót megkoszoruzza: Kreppel Magda. 5. Gyertyámosi Ifj. Egylet, karnagy: Martin Henrik, Frei Adolf: Das Rösslein am See. A zászlót megkoszoruzza: Dittlich Zsuzsi. 6. Kistószegi Dalárda, karnagy: Hollinger József, Abt F.: Trinklehre. A zászlót megkoszoruzza: Schmitz Zsuzsi. 7. Szenthuberti Dalegylet, karnagy: Leblanc Lajos. Fövenyessy: Lobogjon a magyar zászló. A zászlót megkoszoruzza: Knopf Annus. 8. Tamásfalvai Férfidalárda, karnagy: Hummel Vilmos, Schubert: Die Nacht. A zászlót megkoszoruzza: Weber Zsuzsi. 9. Temesvár-Ferencvárosi Dalkör, karnagy: Reiter Károly, Gaal F.: Balatoni nóták. A zászlót megkoszoruzza: Gamauf Eva. 10. Temesvár-Józsefvárosi Dalkör: Kränz F.: Aus der Jugendzeit. 11. Tamásfalvai Férfidalárda: Magyar népdalegylet. 12. Szenthuberti Dalegylet: Miethling K.: Sängers Wanderlied. 13. Kistószegi Dalárda: Gaal F.: Balatoni nóták. 14. Csatádi Lenau Dalkör: Möhring F.: Galopp. 15. Billédi Dalkör: Magyar dalok. 16. Gyertyámosi Dalkör: Schein: Sängeriébe. 17. Szentimay E.: Vadászdal. Összkar. Éneklék az összes dalegyletek. Ezt tánc követi.

— **Tanítógyűlés.** A „D. T. E.” bánlaci fiókköre ezidei tavaszi rendes gyűlést f. hó 11-én tartotta meg Karácsonyfalva (Offszencicza) községben. Résztvett a gyűlésen a fiókkör tagjainak nagy része, továbbá több helybeli és vidéki tanúgybarát. A gyűlés a következő tárgysorozat keretében folyt le: 1. Reggel 9 órakor istentisztelet. 2. fél 10 órakor választmányi ülés. 3. Gyakorlati tanítás. Beszéd- és értelemgyakorlat a II. osztályban. Tartotta: Mertes József helybeli közs. tanító. E tanításban nagy ügyességet mutatott be a tanító a magyar nyelv terjesztésében. 4. Közgyűlés megnyitása. A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. A napirend megállapítása. Jegyzőkönyv hitelesítő, laptudósító és számvizsgálók kijelölése. Spatár Valér, mint a fiókkör elnöke, nagy elkeseredéssel számolt be az 1911. évi december hó 8-ikán Budapestben tartott országos tanítógyűlésen hallott és látottakról. Kéri a fiókkör minden egyes tagját, hogy a f. évi július hóban tartandó VII. egyetemes gyűlésen mindenki résztvegyen. 5. Uj tagok felvétele. 6. „Azok a bizonyos modern pedagógiai elvek”. Értekezés, tartotta: Bojdisz Miklós karácsonyfalvai róm. kath. plébános. Ezen tanulságos felolvasásért a fiókkör jegyzőkönyvi köszönetet szavazott meg. 7. „A fizetésrendezés”. Szabad-előadás, tartotta Mumpfer János közs. ig. tanító. Szabadelőadásában rámutatott a tanítók nyomorgására és hangoztatta a fizetésrendezés szükségességét. 8. A gyakorlati tanítás bírálat (Zárt ülés.). 9. Elnök, pénztáros és számvizsgálók jelentése. 10. Belügyek tárgyalása. 11. Indítványok. Gyűlés után bankett.

— **Baleset a vasuton.** Könnyen végetessé válható baleset történt kedden reggel a Budapest—szegedi személyvonaton. Nagybeeskerekéről utazott Budapestre Kiss Gyula zeneakadémiai növendék és Burget Győző bölcsészettani hallgató. Szegeden beszállt a fülkébe Wolberg Manó lugosi kereskedő. Reggel 7 óra tájban, midőn már Budapest felé közeledtek, Wolberg kihuzott a zsebéből egy revolvért s azt nézegette. Mi-

dön a zsebébe akarta tenni, a revolver hirtelen elsült s a szemben ülő Burget Győző halántékát surolva a fülke párnái közé furódott. A golyó szerencsére csak könnyebb sebet ejtett Burgeten, azonban a lövés zajától megijedt utasok meghúzták a vészféket, a vonat megállott s a sebet hamarosan bekötötték. Pesten azután megindították a vizsgálatot a kereskedő ellen. Burgetnek a könnyű seben és az ijedtségen kívül nem történt semmi baja.

**Késelő gyerekek.** Véres verekedés volt szerdán este az itteni vásártéren. Dabacsai Lyubomir és Sztójanev Brankó 13-14 éves suhanc gyerekek szóváltásból kifolyólag összeverekedtek s a verekedés hevében Dabacsai bicskát rántott elő, amelyet azonban Sztójanev kicsavart a kezéből s a kés-sel kétszer hasbaszúrta ellenfelét, akit súlyos sebeivel a kórházba szállítottak. A rendőrség a verekedő suhancok ellen megindította a vizsgálatot.

**A nagybeeskereki gőzfürdőben** a zuhanyfürdőt ma megnyitották.

### TÁJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és közkönyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtárára vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

A fürdő (telefonszám 118.) minden nap reggel 6 órától kezdve déli 12 óráig az urak részére nyitva van, hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől negyed 5 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délnél gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyűlése” nagybeeskereki fiókjá minden hó 1-je és 15-ike után első vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 3-5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközölhetnek.

Május 23, 24, 25, 26. Országos vásár.  
Junius 2. A kultúregyesület közgyűlése.  
Junius 10. A közig. bizottság ülése.

### Kérelem

Torontálmegeye községi és körjegyzőihöz.

Kedves Kartársak!

Nyugdíjalapszabályaink miniszteri jóváhagyása alkalmából egyesületünk legutolsó közgyűlésén lelkesedéssel elhatározta, hogy azok szerzőjének, nagyérdemű elnökünknek, Vihely Géának fáradszorgos utánjárásáért hálánkat emlékalbum alakjában némileg lerójjuk.

Szíveskedjétek ezért arcképeteket közsétek nevével és aláírástokkal ellátva legkésőbb június hó 15-ikéig Forster Imre egyetünk főjegyzőjéhez Torontáludvarra küldeni.

Csenta, 1912 május 15-én.

Palánatsky Gyula  
alelnök.

Grandjean Géza  
jegyző, egyetemi I. aljegyző.

### TÁVIRATOK.

#### A politika eseményei.

A képviselőház ülése. — Apponyi indítványa. — Justh megint bejelenti az obstrukciót. — A miniszterelnök nyilatkozata. — Ujra napirendre tűzték a véderőreformot.

Budapest, máj. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) A miniszterelnöknek a békés kibontakozásra irányuló akciója ma szünetelt. A politika ma a képviselőházba szorult, amelynek mai ülése nem sok kilátást nyújt a békés kibontakozásra. Apponyi Albert gróf a mai ülésen azt indítványozta ugyanis, hogy a véderőreformot vegyék le a napirendről. Ennek

kapcsán felszólalt Justh Gyula, aki indultatosan fenyegetőzött megint az obstrukcióval. Lukács László miniszterelnök viszont energikusan visszautasította a kisebbség terrorizmusát. Ilyenformán újból felcsaptak az ellentétek lángjai, bár a miniszterelnök még most sem adja fel a reményt, hogy Justhék a jobbik eszközre térnek s nem zárkozik el a béketárgyalások további folytatása elől.

Egyébként mai jelentéseink a következők:

#### A képviselőház mai ülését

délelőtt 11 órakor nyitotta meg Návay Lajos elnök.

Elnöki előterjesztései során megemlékezett a dán király haláláról s indítványára a Ház részvétét tolmácsolja a dán parlamentnek.

Szólt azután a szolnok-dobokai borzalmas vihar pusztításairól s jelentette, hogy ebben az ügyben sürgős interpellációra adott engedelmet Urmány Nándor képviselőnek. Végül indítványozta, hogy a legközelebbi ülés napirendjére a véderőreform tárgyalását tűzzék ki.

#### Apponyi indítványa.

A kérdéshez először Apponyi Albert gróf szólalt fel, aki kijelenti, hogy nem járul hozzá az elnök indítványához, mert a véderőreform tárgyalásának napirendre tűzése egyáltalán nem célszerű. Kifogásolja a kormány s a többség eljárását s az elnök javaslatával szemben azt indítványozza, hogy a véderőreformot vegyék le a napirendről s a legközelebbi ülés napirendjére tűzzék ki a pool-szerződést, a szerzői jog dolgában Amerikával kötendő egyezmény tárgyalását és a mentelmi ügyeket.

Justh Gyula támadja a kormányt, hogy választójogi tervével a reakciósnak és a konzervatíveknek hódolt be. Hozzájárul Apponyi indítványához s kijelenti, hogyha a véderőreformot napirendre tűzik, ismét a legelkeseredettebb harcot folytatják ellene.

#### A miniszterelnök nyilatkozata.

Lukács László miniszterelnök nyomban válaszol a felszólalásokra. Rámutat arra, hogy milyen egészségtelenek a parlamenti viszonyok, mikor a kisebbség vezére diktálni akar a többségnek. A kisebbség terrorizálni akarja a többséget azzal, hogy ha a miniszterelnök és a többség nem fogadja el a kisebbségnek választójogi tervezetét, akkor a legelkeseredettebb harccal fenyegetőzik. Ő valóban elment már a méltányosság és az engedékenység legszélsőbb határáig, de abba nem mehet bele, hogy a kisebbség neki és a többségnek diktáljon. Nem tűzte volna ki a véderőt napirendre, ha Justh megjelölte volna neki, hogy a közelben mikor került volna sor a véderő tárgyalására. Az ország védeje azonban olyan helyzetben van, hogy a segítség huzamosabb időre el nem odázható. Abban a reményben, hogy a békés megegyezés mégis lehetséges, kéri Apponyi indítványának elvetését s a véderőjavaslat napirendre tűzését.

Szavazásra kerül a dolog, a nagy többség Apponyi indítványát elveti s a holnapi ülésre

#### a véderőt napirendre tűzi.

Az ülés végén Urmány Nándor a szolnok-dobokai katasztrófa ügyében interpellál és segítséget kér, amire Lukács László miniszterelnök kijelenti, hogy a kormány mindent megtesz és inszég-kölesönt fog adni a károsultaknak.

Miután Hegedűs Lóránt össze-

férhetlenségi ügyében kisorsolták a juryt, az ülés véget ért.

#### A király a szolnok-dobokai károsultaknak

Budapest, május 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Szolnok-Dobokamegye viharosult károsultjainak, mint ezt a miniszterelnök a képviselőház mai ülésén bejelentette, a király magánpénztárából 80 ezer koronát adományozott.

#### A városok kongresszusa.

Budapest, május 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) A magyarországi városok ma kezdték el Budapesten idei kongresszusukat Bérczy István polgármester elnöklésével. A kongresszuson Nagybeeskerek város részéről dr. Perisics Zoltán polgármester van jelen.

#### Feldöntött a vihar egy vonatot.

Budapest, május 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Nagyszőlös közelében tegnap borzalmas vihar dühöngött, amely ledöntötte a pályastról a borsavölgyi vasut egyik vonatát. A ledöntött vonat utasai közül ötven meghaltak, huszan pedig súlyosan megsebesültek.

#### Betörés genfi konzulátusunknál.

Budapest, május 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Genfből jelentik, az ottani magyar-osztrák konzulátus épületébe az éjjel betörték s a konzul lakásából nagyobb összegű készpénzt és nagyobb értékű ékszereket elvittek.

### TÖZSDE.

A Lloyd budapesti távirata május 17.

(Árak 50 kilogrammonként.)

Buza (májusra)	11.69	—
Buza (októberre)	11.20	—
Rozs (októberre)	10.64	—
Zab (októberre)	10.58	—
Tengeri (májusra)	9.08	—
Tengeri (júliusra)	9.17	—

### Közgazdaság.

#### Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybeeskerek ma megtartott hetivásár alkalmával:

Buza	50 klgr.	11.20	korona.
Kétszeres	„	9.—	„
Rozs	„	8.80	„
Árpa	„	7.50	„
Zab	„	8.80	„
Kukorica	„	8.70	„
Repce	„	12.30	„
Széna I.	„	7.—	„
Széna II.	„	6.—	„
Szalma I.	„	5.—	„
Szalma II.	„	5.—	„
Burgonya 1 klgr.	„	—10	„
Disznóhus I. 1 klgr.	„	2.—	„
Disznóhus II. 1 klgr.	„	1.80	„
Disznózsir 1 klgr.	„	1.68	„
Marhahus I. 1 klgr.	„	1.76	„
Marhahus II. 1 klgr.	„	1.68	„
Borjúhus I. 1 klgr.	„	2.—	„
Borjúhus II. 1 klgr.	„	1.60	„
Juhus 1 klgr.	„	1.20	„
Fiatal bárányhus I. 1 klgr.	„	1.52	„
Fiatal bárányhus II. 1 klgr.	„	1.44	„

Felelős szerkesztő: Somfai János.

# Rámpás

dr. Brájer Lajos szöllőjéből

literje 72 fillér

Kapható: Zápolya utca 1. szám alatt a házimesternél.

Felső kereskedelmi végzett  
magyar-német nyelvet bíró

## gyakornok azonnali belépésre kerestetik.

Telentkezhetni

Steinitzer Géza cég irodájában  
Nagybecskerek, Aradárzi ut 171. szám.  
629-3.1

### Eladó vendéglő.

Évtizedek óta fennálló elsőrendű  
sörccsarnok és étterem

Temesvár egyik legfrekvenciáltabb üzlete,  
évente 5-600 hektoliter sör- és 250-300  
hektoliter borfogyasztással, rendkívül elő-  
nyös feltételek mellett azonnal átvehető.

Értekezhetni: **Farkas Izsóval**  
Temesvár-Gyárúváros, Liget-ut 3 sz.

610-22

1492-1912. sz.

622-3.2

### Hirdetmény.

Az adóvégrehajtásokban jártas egyén havi  
60 korona díjazás mellett azonnal alkalmazást  
nyer.

Az eddigi alkalmazást igazoló okmányok-  
kal felszerelt kérvények folyó évi június 1-ig  
alólirott községi előljárásnál adandók be.  
Kelt Beodrán, 1912. évi május 14-én.

Községi előljárásság.

## Félix-gyógyfürdő

téli és nyári gyógyhely  
(Nagyvárad mellett)

egész évben át nyitva.

Európa leggazdagabb kénés hévíz forrása,  
vize 49 C. 17 millió liter napi mennyiség.

Csusz, köszvény, ischias, izzad-  
mányok és női betegségek ellen.

1909. évben 9200 beteg hagyta el gyógyul-  
tan és javultan a páratlan és hatásos Félix-  
fürdő gyógyforrásait. — Tükör-, kád-, iszap-,  
mór- és szénsavas fürdők. — 250 kényel-  
mes lakosztoba, társalgó, zongora- és olvasó-  
terem. — Kitűnő vendéglők, állandó első-  
rendű cigányzene, vasárnaponként katonazene.  
— Ténispálya, gondozott sétautak.  
— 400 holdas park és fenyveserdő. —  
16 személyvonat közlekedik május hó 1-től  
a Félix-fürdő állomására naponta.

Posta, távirat, interurban telefon. Curtaxe és zenedij nincs  
Prospektust küld az igazgatóságnak.

541-15.12

Perjámosi járás főszolgabírájától.  
1695-1912. sz.

617-3.1

### Pályázati hirdetmény.

Ujszentpéter községben üresedésben levő  
községi jegyzői állásra pályázatot hirdetek s  
felhívom pályázókat, hogy képesítésüket és  
eddigi alkalmaztatásukat igazoló okiratokkal  
felszerelt pályázati kérvényüket folyó évi ju-  
nius hó 10-ig hivatalomhoz annyiával inkább  
adják be, mert a későn érkezett, vagy kellően  
fel nem szerelt kérvényeket figyelembe nem  
veszem.

Az állás javadalmazása:

I. A községtől törzsfizetés 899 kor. 28 fill.  
Irodaátalány 40 kor.

Utátalány 60 kor.

Árvakönyvek vezetéseért 160 kor.

II. Állami fizetésekiegészítés 793 kor. 40  
fillér.

Szabad lakás a hozzátartozó házikerttel  
és fél hold pótkerttel.

Perjámos, 1912. évi május hó 8.

Dr. Sal, főszolgabíró.

Nagynezsény község előljárásságától.  
342-1912. szám.

623-1.1

### Árverési hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy a **Nagynezsény**  
községben gyakorlandó vadászati jog 1912 évi  
május 21-én (huszonegy) d. e. 9 órakor Nagy-  
nezsény községhezánál 6 évre nyilvános ár-  
verésen haszonbérbe fog adatni.  
Nagynezsény, 1912. május 9.

Nagynezsény község előljárássága.

439-1912. szám.

625-1.1

### Hirdetmény.

Töröktopolya községben a vadászati jog  
1912. évi augusztus 1-től 1918. évi július 31-ig  
terjedő időre nyilvános árverés útján Török-  
topolya községhezánál 1912. évi május 27-én  
d. e. 9 órakor 215 korona kikialtási árban  
bérbe fog adatni.

Közelebbi feltételek a töröktopolyai kör-  
jegyzői irodában megtudhatók.

Töröktopolya, 1912. május 14-én.

Mettler, körjegyző.

Nagykikindai járás főszolgabírájától.

1382 1912. szám.

624-3.1

### Pályázati hirdetmény.

Lemondás folytán üresedésben levő padél  
körorvosi állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom pályázni öhajtókat, hogy az  
1998. évi XXXVIII. t. c. 7. §-ában előirt ké-  
pesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló  
okmányokkal felszerelt kérvényüket 1912. évi  
június hó 20-ig a nagykikindai szolgabírói hi-  
vatalhoz küldjék be.

A körorvos javadalmazása az 1908. évi  
XXXVIII. t. c. értelmében 1600 korona törzs-  
fizetés, 5-5 évenként összesen 800 koronára  
emelkedhető 200 korona ötödéves pótlék. Ma-  
gyarpadé és Padé községtől egyenként 300-  
300 korona személyi pótlék. Magyarpadé és  
Padé községtől egyenként 150-150 korona  
lakbér, szabályrendelileg megállapított nap-  
pal 1 korona, éjjel 2 korona látogatási díjak,  
továbbá halottkémlelési és husszemplészetű díjak  
évezete.

A választás 1912. évi június hó 26-án  
délelőtt 9 órakor fog Padé községhezánál meg-  
tartatni

Nagykikinda, 1912. évi május hó 14-én.

Horváth Zoltán, főszolgabíró.

San Marco Nákö hercegi  
uradalomban

## gépkezelői állás azonnal betöltendő.

Megkívántatik: cséplőgép- és  
gőzeke kezelésben és gazda-  
sági gépek javításában való  
jártasság.

Folyamodni szándékozók bi-  
zonyítványaikat **Barsy**  
**Gajos** uradalmi főgép-  
pészhez küldjék be **Nagy**  
**kömlőstra.**

626-3.1

## Tizezer korona

kézpénz lefizetése mellett  
kapható Nagybecskereken  
közvetlenül a város mellett  
egy

## 14 holdas szőlő.

A vételár hátralevő része  
évi részletekben törleszt-  
hető. A szőlőt esetleg két  
parcellában is eladják. —

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskereken.

1110-912. szám.

619-1.1

### Árverési hirdetmény.

Bóka község képviselőtestületének f. évi  
27/912. kgy. számú határozata alapján köz-  
hirre tesszük, hogy a volt Szerbbóka község  
5938 holdnyi határában gyakorlandó vadászati  
jog 1912. évi július hó 1-től 1918. évi június  
hó 30-ig számított hat évi időtartamra f. évi  
június hó 15-én d. e. 9 órakor a legtöbbet igé-  
rőnek — az agarászat kizárásával — nyilván-  
os árverésen haszonbérbe fog adatni.

Az árverési feltételek a községi jegyzői  
irodában bármikor megtekinthetők.

Bóka, 1912. május 13.

Bóka község előljárássága.

Torontálvármegye alispánja.

12605-912. szám.

612-3.2

Tárgy: Fűtőanyag szükséglet.

### Versenyárgyalási hirdetés.

A vármegye székházának és a megye  
közkórházának 1912-1913. évi tüzelőanyag  
szükségletét biztosítani öhajtván, felkérem a  
szállítást vállalkozókat, hogy ajánlataikat 1912.  
évi június hó 5-ének d. e. 12 órájáig nyújtsák  
be nálam. Elkészett távirati, utóajánlatok, to-  
vábbá ezen árlejtési hirdetés feltételeinek meg-  
nem felelő ajánlatokat figyelembe nem veszek.

A beérkezett zárt ajánlatok hivatalomban  
folyó évi június hó 5-én d. u. fél 1 órakor  
fognak bizottságilag felbontatni, amely alkalom-  
mal az érdekeltek megjelenhetnek.

A kiirt tüzelőanyagra egész teljében, de  
külön-külön is lehet ajánlatot tenni.

Csak szabályszerűen kiállított és sértetlen  
borítékban, pecséttel lezárt ajánlatok vétetnek  
figyelembe.

Az ajánlat borítékára kívül a következő  
záradék vezetendő: „Ajánlat a 12605-1912  
alispáni számra tüzelőanyag szállítása tár-  
gyában”.

Bánatpénzül az ajánlati összeg 5%-a te-  
endő le a nagybecskereki m. kir. adóhivatal-  
ban kézpénzben vagy óvadékképes értékpapir-  
ban. A letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó.  
Az ajánlat egységárak mellett teendő meg.

A szállítási ajánlatnak a megyei székház-  
ba, illetve a kórház udvarára kell szólnia.  
Ajánlattevők végleges döntésig ajánlataik-  
kal kötelezettségben maradnak.

Ezen hatóság előtt ismeretlen ajánlattevők  
kötelesek megbízhatóságukat és szállító képes-  
ségüket ipar- és kereskedelmi kamarai bizo-  
nyítványokkal igazolni. A szállítandó tüzelő-  
anyag legkésőbb július hó 30-ig a helyszínen  
átadandó. Az átvételt a megyei székházban a  
gépházfelügyelő, a kórházban pedig a gond-  
nok eszközli.

Az ajánlattevők közötti szabad választás  
jogát fentartom magamnak és a törvényható-  
ságnak. Az ajánlat a 83000/107. számú B. M.  
rendelet 18. §-ában jelzett mintán 1 koronas  
bélyeggel ellátva teendő. Megjegyzem, hogy a  
szállítandó tüzelőanyag tekintetében előterjesz-  
tést tettem a belügyminiszter urhoz, hogy a  
porosz szén beszerzését engedélyezze:

A szállítandó tüzelőanyag szükséglet a  
következő:

1. A megyei székházba 2600 mm I. rendű  
kőszén.
2. A nagykikindai kórházba 7 vagon I.  
rendű kőszén és 12 vagon bükkhasábfa.
3. A zombolyai kórházba 10 vagon I.  
rendű kőszén és 15 vagon bükkhasábfa.  
Itt a szállítás csak a vasúti állomásig  
történik a vállalkozó által és ott adatik át.
4. A törökkanizsai közkórházba 2 vagon  
I. rendű szén.
5. A nagybecskereki közkórházba 9 vag-  
gon légszuszpirszén, 7 vagon aninai darabos  
kőszén.

288 m<sup>3</sup> I. oszt. bükkhasábfa.

A szállítandó fa 10 méteres sorokba ra-  
kandó 2 keresztrakás közé.

Fentartom a jogot új versenyárgyalás hir-  
detésére is.

Amennyiben a belügyminiszter ur enge-  
délyezi a porosz szenet, úgy ezekre vonatkozó  
ajánlatokat figyelembe veszem, tehát alternatív  
ajánlatok tehetők. Amennyiben a szállítás a  
kitűzött határidőre nem történik meg, vagy a  
megbízott szállító bármilyen okból nem tesz ele-  
get szállítási kötelezettségének, a megbízott  
szállító terhére bárhol és bármilyen áron be fogom  
szerezni a tüzelő anyagot.

Az egységáraknak a helyszíneire való be-  
fuvarozás és lerakás költségeit is magukban  
kell foglalnia.

Az ajánlatokhoz kézpénzt vagy értékpapirt  
mellékelni nem szabad csak letéti nyugtát.

Nagybecskerek, 1912. május 10.

Jankó s. k., alispán.